Yeti?kinler ?çin Psikolojik Dayan?kl?l?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yeti?kinler ?çin Psikolojik Dayan?kl?l?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33329

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yeti?kinler ?çin Psikolojik Dayan?kl?l?k Ölçe?i (Y?PDÖ), bireylerin ya?am zorluklar?, stres ve travmatik olaylar kar??s?nda gösterdikleri ba?ar?l? uyum sa?lama ve toparlanma yetene?ini, yani psikolojik dayan?kl?l?k düzeylerini ölçmek amac?yla Türk kültürüne uyarlanm?? 33 maddelik bir psikometrik araçt?r. Ölçek, H. Nejat Bas?m ve F. Çetin taraf?ndan 2011 y?l?nda detayl? geçerlik ve güvenilirlik çal??malar? yap?larak Türk psikiyatri ve psikoloji literatürüne kazand?r?lm??t?r.

Y?PDÖ, dayan?kl?l?k yap?s?n? alt? temel boyutta incelemektedir: Yap?sal Stil, Gelecek Alg?s?, Kendilik Alg?s?, Aile Uyumu, Sosyal Yeterlilik ve Sosyal Kaynaklar. Ölçe?in psikometrik özellikleri, hem ö?renci hem de çal??an örneklemler üzerinde test edilmi? olup, toplam Cronbach Alfa katsay?s?n?n 0,86 olarak hesaplanmas?yla yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u kan?tlanm??t?r. Bu ölçek, yeti?kin popülasyonda dayan?kl?l?k ara?t?rmalar? ve klinik de?erlendirmeler için güvenilir bir kaynak sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik Dayan?kl?l?k, Yeti?kinler ?çin Psikolojik Dayan?kl?l?k Ölçe?i, Y?PDÖ, Adaptasyon, Güvenirlik, Geçerlilik, Yap?sal Stil, Kendilik Alg?s?, Sosyal Yeterlilik, Psikometri.

Yazarlar

H. Nejat Bas?m, F. Çetin

Amaç

Yeti?kinler ?çin Psikolojik Dayan?kl?l?k Ölçe?i'nin temel amac?, yeti?kin bireylerin stresli veya zorlay?c? durumlarla kar??la?t?klar?nda kulland?klar? bili?sel ve davran??sal ba?a ç?kma stratejilerini ve genel toparlanma kapasitelerini standardize edilmi? bir yöntemle belirlemektir. Bu araç, özellikle Türk kültür ve dil ba?lam?nda psikolojik dayan?kl?l?k kavram?n?n alt boyutlar?n? ölçerek, bu yap?n?n akademik ara?t?rmalarda ve klinik uygulamalarda do?ru bir ?ekilde de?erlendirilmesini sa?lamay? amaçlar.

Ölçek, psikoloji, psikiyatri ve örgütsel davran?? alanlar?nda çal??an ara?t?rmac?lara, dayan?kl?l???n geli?tirilebilir yönlerini belirleme ve koruyucu faktörleri inceleme imkan? sunar. Ayr?ca, dü?ük dayan?kl?l?k düzeyine sahip bireyleri erken tespit ederek, uygun psikososyal müdahalelerin planlanmas?na katk?da bulunmaktad?r.

Yap?/Ölçülen Kavram

Y?PDÖ, bireyin olumsuz ko?ullar alt?nda dahi i?levselli?ini sürdürme ve büyüme yetene?i olarak

ARABPSYCHOLOGY.COM

tan?mlanan psikolojik dayan?kl?l?k yap?s?n? ölçmektedir. Ölçek, bu çok boyutlu kavram?, bireyin içsel ve d??sal kaynaklar?n? temsil eden alt? spesifik faktör üzerinden de?erlendirir:

Yap?sal Stil: Bireyin ya?amdaki olaylar? düzenleme, planlama ve kontrol etme e?ilimini yans?t?r.
Gelecek Alg?s?: Umut, iyimserlik ve ki?isel hedeflere ula?ma inanc?n? kapsar.
Kendilik Alg?s?: Yüksek özsayg?, öz-yeterlik ve ki?isel de?erlilik hissine odaklan?r.
Aile Uyumu: Aile içi destek a??n?n gücünü ve problem çözme becerilerini de?erlendirir.
Sosyal Yeterlilik: Sosyal ortamlarda etkin ileti?im kurma ve ili?ki yönetimi becerilerini ölçer.
Sosyal Kaynaklar: Bireyin çevresinden elde etti?i destek ve yard?m kaynaklar?n?n mevcudiyetini inceler.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerlili?i, orijinal ölçe?in teorik alt? faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de geçerli olup olmad???n? test etmek amac?yla titizlikle incelenmi?tir. Bu amaçla, ö?rencilerden olu?an bir örneklem (n=350) kullan?lm??t?r. Yap? geçerlili?ini test etmek için Amos 16.0 istatistik yaz?l?m? kullan?larak do?rulay?c? faktör analizi (DFA) yap?lm??t?r.

Analizlerde en yüksek olabilirlik kestirim (maximum likelihood) tekni?i uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in yap?sal modelinin verilerle uyumlu oldu?unu göstermi?tir. Faktör analizleri neticesinde, ö?renci örneklemi için aç?klanan toplam varyans oran? %55,5 olarak, çal??an örneklemi için ise %53,5 olarak rapor edilmi?tir. Bu yüksek varyans aç?klama oranlar?, ölçe?in dayan?kl?l?k kavram?n?n önemli bir bölümünü ba?ar?yla ölçtü?ünü ve yap? geçerlili?inin sa?land???n? kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Yeti?kinler ?çin Psikolojik Dayan?kl?l?k Ölçe?i'nin güvenirlik çal??malar?, ölçe?in iç tutarl?l???n? hesaplamaya odaklanm??t?r. Bu hesaplamalar hem ö?renci hem de çal??an yeti?kin örneklemleri üzerinde ayr? ayr? gerçekle?tirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k analizi için alt boyutlar?n Cronbach Alfa de?erleri ve madde toplam puan ba??nt? katsay?lar? hesaplanm??t?r.

Hesaplanan madde toplam puan ba??nt? katsay?lar?, her iki örneklem grubu için 0,20 ile 0,52 aras?nda de?i?mektedir; bu da maddelerin ölçe?in toplam puan?yla anlaml? düzeyde ili?kili oldu?unu göstermektedir. Alt boyutlar?n Cronbach Alfa katsay?lar? ise ö?renci örneklemi için 0,66 ile 0,81 aras?nda, çal??an örneklemi için ise 0,68 ile 0,79 aras?nda de?i?erek, alt boyutlar?n kabul edilebilir veya iyi düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir. Ölçe?in bütününe ait toplam Cronbach Alfa katsay?s?, her iki örneklem için de 0,86 gibi yüksek bir de?erde hesaplanarak, ölçe?in genel olarak son derece güvenilir oldu?unu ortaya koymu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

Y?PDÖ'nün faktör yap?s?, ölçe?in teorik olarak öngörülen alt? faktörlü modelini test etmek amac?yla do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?tir. DFA, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlara yüklendi?ini ve bu yap?n?n Türk popülasyonunda da geçerli olup olmad???n? do?rulam??t?r. Bu analizlerde, en yüksek olabilirlik kestirim yöntemi kullan?lm??t?r.

Analiz sonuçlar?, ölçe?in alt? alt boyuttan olu?an yap?s?n?n iyi bir model uyumu gösterdi?ini kan?tlam??t?r. Aç?klanan toplam varyans?n (%55,5 ve %53,5) yüksek olmas?, ölçe?in maddelerinin psikolojik dayan?kl?l???n temel bile?enlerini yeterli düzeyde kapsad???n? göstermektedir. Bu bulgular, ölçe?in yap?sal olarak sa?lam ve tutarl? oldu?unu desteklemektedir.

Araç Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Toplam 33 maddeden ve 6 alt boyuttan olu?an, kendini de?erlendirmeye dayal? bir ölçektir.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yeti?kinler (Adults)

Age Group: Çal??malar, üniversite ö?rencileri ve çal??an yeti?kinler üzerinde yürütülmü?tür.

Population Details: Geçerlik ve güvenilirlik çal??malar?, ö?rencilerden (n=350) ve çal??an yeti?kinlerden olu?an iki ayr? örneklem grubu üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: 5'li derecelendirme (Likert tipi) kullan?lmaktad?r. Derecelendirme ifadeleri alt boyutlar?n do?as?na ba?l? olarak farkl?l?k gösterebilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Resilience, Psikometri, Yap?sal Geçerlik, ?ç Tutarl?l?k, Güvenirlik, Geçerlilik, Psikolojik Ölçme Araçlar?, Maximum Likelihood.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: nbasim@baskent.edu.tr (Sorumlu Yazar H. Nejat Bas?m)

Correspondence Address: Bilinmiyor

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2011 (Uyarlama çal??mas?n?n yay?nland??? y?l)

?zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? için sorumlu yazar H. Nejat Bas?m ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

?leti?im e-posta adresi: nbasim@baskent.edu.tr

Kaynaklar

Bas?m, H. N. ve Çetin, F. (2011). Yeti?kinler için psikolojik dayan?kl?l?k ölçe?i'nin güvenilirlik ve geçerlilik çal??mas?. *Türk Psikiyatri Dergisi*, *22*(2), 104-114.

Ölçe?in orijinal makalesi buradan indirilebilir: turkpsikiyatri.com

The original PDF can be downloaded here: yetiskinler-icin-psikolojik-dayaniklilik-olcegi-toad.pdf

Yeti?kinler ?çin Psikolojik Dayan?kl?l?k Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek 6 alt boyut ve toplam 33 maddeden olu?maktad?r:

Yap?sal Stil (4 m) :
Gelecek Alg?s? (4 m) :
Kendilik Alg?s? (6 m):
Aile Uyumu (6 m) :
Sosyal Yeterlilik (6 m) :
Sosyal Kaynaklar (7 m) :

ARABPSYCHOLOGY.COM